

Möte 1

NATO:s HISTORIA, SYFTE OCH UPPBYGGNAD

”Sedan Kosovokriget år 1999 är Nato helt klart inte längre en defensiv allians, utan en självutnämnd global polisstyrka baserad på att ta order från USA, som agerar i intresset för dem som har makten i Washington. Resten av världen måste tydligt förstå detta.”

Diana Johnstone

<https://www.lindelof.nu/diana-johnstone-nato-ingen-forsvarsallians-utan-en-varldspolisen-som-tar-order-fran-usa/>

Introduktion till den av USA dominerade militäralliansen

Av Lennart Palm, 27 oktober 2009.

Nato är en militär allians som stiftades den 4 april 1949 av Västmakterna, nämligen Belgien, Canada, Danmark, Frankrike, Island, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Polen, Storbritannien och USA.

Enligt grundarna var syftet med alliansen att bemöta ett påstått allvarligt hot av invasion mot Västeuropa från Sovjetunionen. Men enligt vissa analytiker handlade det snarare om oro bland de ledande kretsarna i väst för att förlora makten i stora delar av Europa efter den sovjetiska segern över Hitler samt oro för det ökande stödet för kommunismen efter Andra världskriget.

Under sina första år var Nato mest en rent politisk förening. Men Koreakriget och det allt mer skärpta Kalla kriget mellan Väst och Sovjet gjorde att Natos militära sida blev allt viktigare. USA var här pådrivande. Natos första chef (generalsekreterare), förklarade att organisationens mål var "att hålla ryssarna ute, amerikanerna inne och tyskarna nere". 1954 begärde Sovjet att få bli medlem men fick nej. 1955 fick däremot Västtyskland bli med. Sovjet skapade då en egen motvikt med sina allierade i Östeuropa, Warszawapakten, som bildades först sju år efter Nato.

Nato var tills nyligen ett system för kollektivt försvar, i praktiken riktat mot Sovjet, där medlemsstaterna var överens om att komma till varandras hjälp om någon medlem angreps utifrån. Men stora förändringar har skett sedan Sovjetunionen upphörde 1991.

Nato breder ut sig

Efter Berlinmurens fall 1989 uttrycktes förhoppningar att bägge de stora militärblocken skulle upplösas. Så blev det med Warszawapakten. Men Nato började istället expandera och ta in tidigare öststater, till och med f. d. Sovjetrepubliker. Den 1 april 2009 blev Nato 28 medlemmar när man tog in Albanien och Kroatien.

Under Jugoslavienkonflikterna på 1990-talet förvandlades Nato entydigt från vad som hade angivits vara en kollektiv försvarsorganisation till en militärallians med rena angreppskrig som godtagbart medel. Den första tillämpningen av detta medel skedde 1999 när Nato anföll Serbien utan mandat från FN:s säkerhetsråd, och därmed entydigt bröt mot FN-stadgans

absoluta förbud mot att starta krig (enligt Nürnbergprinciperna det allra värsta brottet mot mänskligheten och folkrätten).

Nato har därefter på olika sätt bistått USA i sviterna av dess angreppskrig på Afghanistan 2001.

USA, Nato och deras sympatisörer (inkl. ledande svenska politiker) har försökt att rättfärdiga kriget mot Afghanistan med hänvisning till FN-stadgans artikel 51 som tillåter begränsade, kortvariga militära försvarsåtgärder från den som attackerats. Men denna tolkning är långsökt. Efter anfallskriget har säkerhetsrådet, antagligen under stark press av USA, godkänt en s.k. fredsinsats av USA och Nato. Detta godkännande har på goda grunder ifrågasatts på många håll, bland annat av Le Collectif Échec à la guerre i Kanada.

Nato som världspolis

1999 befestes den självpåtagna rollen som världspolis då Nato antog ett handlingsprogram, "Strategic Concept", där organisationens mål ändrades till att "gemensamt försvara också fred och stabilitet i ett vidare euro-atlantiskt område".

Strategin innefattar därmed "nya aktiviteter för krishantering" även utanför medlemsområdet. De kriser organisationen förutser kan handla om "etniska konflikter, brott mot de mänskliga rättigheterna, politisk instabilitet, ekonomiska problem, terrorism och spridningen av kemiska vapen och deras vapenbärare".

Programmet understryker att genomförandet kräver ett "nära samarbete mellan Nato, Västeuropeiska unionen (särskild försvarsorganisation av ett antal europeiska länder) och, när så är lämpligt, med EU".

Med denna nya politik ställer Nato sig över folkrätten i FN:s gestalt. Som ovan noterat har Nato, i bl.a. Jugoslavien, genomfört anfallskrig utan FN:s tillstånd. Militäralliansen anser sig ha rätt att på eget bevåg tolka vilka konflikter som kräver militära ingripanden i det ena eller det andra landet.

Ett besläktat problem är att andra Nato-medlemmar eller hela alliansen kan dras in i ett krig genom en enda medlemsstats agerande. Detta på grund av förpliktelsen om gemensamt "försvar" och det faktum att anfall ofta utmålats av angriparen som självförsvar, så som USA har gjort för att rättfärdiga sina angrepp på Irak och Afghanistan.

Det lär inte sluta med dessa fall. På senare år har det till exempel utvecklats ett allt närmare samarbete mellan Nato och Israel. Ett nytt "concept" diskuteras nu för att antas på ett toppmöte i Nato 2010.

Vem bestämmer i Nato?

Natos högkvarter ligger i Bryssel. Organisationens beslut tas av representanter för de nu 28 medlemsländernas regeringar och måste, rent teoretiskt, vara enhälliga. Men beslutsprocessen är i själva verket grumlig: Några formella omröstningar görs inte; istället blir de generalsekreteraren som "tolkar" resultatet av konsultationer mellan medlemmarna.

Det är allmänt känt och har på många sätt bevisats att organisationen starkt domineras av USA. Dessutom begränsas i praktiken medlemsländernas militära handlingsfrihet genom teknisk anpassning och integrering med den amerikanska krigsmakten. Natos vapenförråd

Nato-medlemmarnas sammanlagda militära utgifter utgör över 70 procent av världens samlade militärutgifter, därav svarar USA ensamt för ungefär 50 procent och Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Italien tillsammans för 15 procent.

I Natos försvarsplanläggning ingår kärnvapen i ett hemlighållet vapendelningsprogram där även de medlemsländer som saknar egna kärnvapen ingår (USA, Storbritannien och Frankrike har egna kärnvapen). Inte alla detaljer är kända, men det har avslöjats att i programmet ingår bl.a. lagring och tekniska förberedelser bland icke-kärnvapenmedlemmar. Vapen lagrade hos de senare kontrolleras av USA.

Kritiker menar att denna ordning strider mot Ickespridningsavtalet mot kärnvapen från 1968. Starka krafter inom Nato arbetar nu för att organisationen skall kunna göra s.k. förebyggande kärnvapenanfall för att hindra påstådd spridning av kärnvapen eller andra massförstörelsevapen.

Partnerskap för medlemskap

Partnerskap för fred (PFF) upprättades enligt den officiella förklaringen för att möjliggöra fredsfrämjande samarbete mellan Nato och icke-medlemsländer. Kritiker menar dock att det i själva verket är en frontorganisation som underlättar för Nato att värva tidigare neutrala stater som Finland och Sverige

Denna anklagelse har avfärdats av representanter för såväl Nato som de inblandade länderna. Men faktum är att under de senaste tio åren har tolv länder gått med i Nato via PFF: Tjeckien, Ungern, Polen, Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien, Slovakien, Albanien och Kroatien.

De länder som står näst på tur är Ukraina, Georgien, Azerbajjan, Armenien, Moldavien och Vitryssland. Lite längre fram är det tänkt att följande skall tas med: Finland, Sverige, Österrike, Irland, Schweiz, Malta, Bosnien, Makedonien, Serbien, Montenegro och Kosovo.

För svensk del går Nato-anpassningen nu i rasande fart -- utrustning standardiseras, kommandospråk har blivit engelska, luftövervakningssystem integreras, Sverige köper in sig i jätteflygplan som Nato kontrollerar, stora militära övningar genomförs, o.s.v.

www.nmn.se/nordic/americult/nato/usa-nato.htm

• *Lennart Palm är professor i historia vid Göteborgs universitet*

Sex händelser som belyser Natos natur

Av Christer Lundgren, Folket i Bild/Kulturfront, september 2016.

Atlantpakten Nato (North Atlantic Treaty Organization) bildades som en försvarsallians mot Sovjetunionens påstådda planer på expansion i Europa. Pakten är USA:s instrument för militär kontroll över Västeuropa men har sedan 1999 fått en ny roll.

1. BILDANDET

Nato bildades 1949 av USA och Kanada samt tio europeiska stater. Koreakriget 1950-53 ledde till att medlemsstaternas krigsmakter svetsades samman under USA:s ledning och att

Turkiet och Grekland anslöts. Natos förste generalsekreterare, Lord Ismay, definierade organisationens uppgift som ”att hålla ryssarna ute, amerikanerna inne och tyskarna nere”, dvs att hindra avspänning med Sovjetunionen och säkra USA:s herravälde över Västeuropa.

2. KÄRNVAPEN

I december 1954 beslutade Natos ledare att atomvapen skulle sättas in redan i inledningsskedet av ett krig med Sovjetunionen. Denna doktrin är fortfarande grunden i Natos strategi. Trots Icke-spridningsavtalet 1968 utplacerade USA kärnvapen i Västeuropa och drog in Natoländerna i sin kärnvapenplanering (nuclear sharing). Från december 1979 utplacerades kryssningsmissiler och Pershing II-robotar och andra kärnvapen i Tyskland och andra länder.

3. TYSKLAND

Västtyskland införlivades i Nato 9 maj 1955. Främsta anledningen var att utan tyska soldater hade Nato inte tillräckliga markstyrkor för ett eventuellt krig med Sovjetunionen. General Adolf Heusinger, som tidigare varit Adolf Hitlers arméstabschef, blev chef för västtyska Bundeswehr 1957-1961 och därefter Natos stabschef 1961-64.

En omedelbar konsekvens var att Warszawapakten bildades 14 maj 1955.

4. JUGOSLAVIEN

Warszawapakten upplöstes 1991. Då inleddes styckandet av Jugoslavien. Natos flyg- och flottstyrkor spelade en nyckelroll i kriget i Bosnien och i vapenembargot och de ekonomiska sanktionerna mot Federala republiken Jugoslavien.

1999 återstod republikerna Serbien och Montenegro i Federala republiken Jugoslavien. Då inledde Nato 78 dagars bombning av Jugoslavien för att med stöd av terroriströrelsen UÇK (på engelska benämnd KLA) rycka loss den autonoma regionen Kosovo från Serbien. USA hotade med bombmattor över Belgrad. Sedan byggde USA en jättelik militärbas, Cape Bondsteel, på tidigare alliansfritt område. Demonstranter i Belgrad gav akronymen Nato ny innebörd: New American Terrorist Organization.

5. AFGHANISTAN OCH LIBYEN

I april 1999, medan bombningen av Jugoslavien pågick, firade Nato 50-årsjubileum och antog en ny strategisk doktrin som förvandlade organisationen från en geografiskt begränsad försvarsallians till en offensiv krigsallians, ett instrument för världsherravälde. Dess nya roll markerades i Afghanistan och Libyen.

Efter terroristangreppen i USA den 11 september 2001 återopade Nato för första gången artikel 5 i Natostadgan, om kollektivt försvar mot angrepp. Nato övertog senare befälet över ISAF-styrkorna i Afghanistan – trupper från 42 länder, däribland Sverige.

I Libyen 2011 hjälpte Nato-länder (och Sverige) terrorister att störta ledaren Muammar Gaddafi och landets regering och förvandla ett av Afrikas mest välmående länder till ett kaotiskt slagfält, en härd för terrorism och en port för flyktingströmmar till Europa.

6. ÖSTEUROPA

I Europa diskuterades på 1990-talet möjligheten till samverkan med Ryssland. USA var emot avspänning och uppmuntrade istället antiryiska stämningar. Nato utvidgades med tio nya

aggressivt antiryska medlemmar – ett brott mot löftena till Sovjetledarna i samband med Tysklands återförening. Östutvidgningen slog i taket efter att en Natovänlig pro-fascistisk kuppregim tagit makten i Ukraina. Krimns invånare begärde i en folkomröstning att få återgå till moderlandet Ryssland, vilket accepterades. Rysslands oro för att dess viktiga flottbas Sevastopol skulle falla i USA:s eller Natos händer var därmed undanröjd.

• *Christer Lundgren är journalist. Ingår i Folket i Bild/Kulturfronts redaktionskommitté.*

LÄSTIPS:

FOI: Så fungerar Nato. (11 maj 2022)

<https://www.foi.se/nyheter-och-press/nyheter/2022-05-11-sa-fungerar-nato.html>

Alliansfriheten.se: Hur regeringen vände i Nato-frågan (15 juni 2022)

<https://www.alliansfriheten.se/hur-regeringen-vande-i-nato-fragan/>

DISKUTERA:

- Är Nato en försvarsallians? Hur har Nato förändrats sedan bildandet 1949? Vad beror förändringarna på?
- Vad skulle ett minskat intresse för Nato från USA få för konsekvenser för Europa?
- Varför upplöstes inte Nato efter att Warszawapakten upplöstes?
- I vilka länder har Nato varit inblandat i krig? Vad säger Natos strategi 2022 om framtida konflikter?